

MARK LORENS

PRINC
LAKRDIJAŠA

Preveo
Ivan Jovanović

■ Laguna ■

Naslov originala

Mark Lawrence

PRINCE OF FOOLS

Book One of The Red Queen's War

Copyright © Bobalinga Ltd, 2014

Translation copyright © 2018 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Posvećeno mojoj kćeri Heder

PREDGOVOR SRPSKOM IZDANJU

Pozdrav mojim srpskim čitaocima! Moje knjige su prevedene na dvadeset pet jezika, ali ovo je tek drugi predgovor koji je od mene tražen, pa da vidimo šta ću skrčkat.

Princ lakrdijaša započinje moj drugi izlet u svet Slomljenog carstva. Dve trilogije mogu da se čitaju po ma kom redosledu, kao i samostalno, premda se neki likovi pojavljuju u obema pričama.

U *Ratu Crvene Kraljice* svet gledamo očima jednog besposlenog i kukavičkog kraljevića po imenu Džalan Kendet. Reč je o čoveku kojeg daleko više zanima da juri mlade žene i pije vino nego da se upušta u pustolovine. Džalan je iskren prema čitaocu, ali nekako mu svejedno polazi za rukom da zadrži veoma visoko mišljenje o sebi. Nadahnuće za Džalana izvire iz romana *Flešmen* (1969) Džordža Makdonalda Frejzera, a i on je nadahnuće za *Flešmena* našao u knjizi *Školski dani Toma Brauna* (1857), tako da je ovo samo nova predstava lika koji je s nama već 150 godina!

Ne planiram unapred šta ću pisati, tako da za praznu stranicu sedam naoružan samo protagonistom i počinjem

da ga pratim kroz priču. Često se kaže da se pisci mogu podeliti u dve glavne grupe: arhitekta i baštovane. Arhitekta planiraju svoju priču do tančina pre nego što počnu da pišu, a baštovani seju semenčice i gledaju da vide šta će da izraste. Baš kao Džordž R. R. Martin i ja sam baštovan.

Džalan me je vodio kroz priču, a moj posao je bio da ga obasipam nevoljama pa da vidim kako će se nositi s njima. Počesto se dešavalo da su posledice bile vrlo smešne, u drugim prilikama uzbudljive, a ponekad tužne.

Vrlo mi je drago što će Džalanove pustolovine biti ispričane na srpskom jeziku. Vrlo je čudno to što su moje priče objavljene u knjigama koje ne mogu da čitam. Jedini jezik u kojem sam imalo nadaren zapravo je jezik kojem su me roditelji naučili, zato izuzetno poštujem prevodioce. Njihov posao je neizmerno težak i zahteva poznavanje mnogo raznovrsnih veština.

Teško je i prevodenje uputstva za veš-mašinu, pošto od prevodioca zahteva da dobro poznaje dva jezika, ali prevodenje romana je daleko teži posao, naročito kada dva jezika pripadaju kulturama koje znaju da budu vrlo različite.

Trilogija *Rat Crvene Kraljice* sadrži odlomke pesama, dečje pesmice i reference na pop kulturu koje srpski čitaoci možda neće opaziti. Čak je i prevod s engleskog na francuski, kako bi se knjiga prenela preko četrdeset kilometara širokog moreuza, tražio brojne izmene kako bi pomenuti elementi zadržali svoju snagu.

Postavka priče, koja se postepeno otkriva naznakama u tekstu, kao i na karti, pomalo je lakša za razumevanje evropskoj publici. Zato prevodenje reči samo po sebi nije dovoljno, prevodilac se na izvestan način mora smatrati koautorom književnog dela, budući da je iznašao bezbroj zamena kako bi tekst prilagodio čitalaštvu.

Vrlo se ponosim time što je moje delo objavljeno u Srbiji i nadam se da ćete uživati u *Princu lakrdijaša* koliko sam ja uživao pišući ga!

severno more

PROŽD

tiho more

200 milja

JEDAN

Ja sam lažov, varalica i kukavica, ali nikada – ama baš nikada – neću ostaviti prijatelja na cedilu. Naravno, osim ako ne moram da budem iskren, pošten ili hrabar.

Oduvek mislim da je čoveka najbolje udariti s leđa. To se ponekad može postići pomoću jednostavne obmane. Klasici poput „Šta je ono tamo?“ uspevaju iznenađujuće često, ali istinski najbolji učinak ostvaruje se ako dotična osoba i ne zna da ste tu.

„Jao! Isuse! Zašto si kog đavola to uradio?“ Alen de Vir se okrenuo, hvatajući se za potiljak. Kada je spustio šaku, videlo se da je krvava.

Kada osoba koju udariš nije dovoljno pristojna da odmah padne, obično je najbolje imati spreman drugi plan. Zato sam ja bacio ostatak vaze kojom sam ga udario, okrenuo se i dao u beg. Zamišljao sam da će se on samo presamititi, uz prijatno „Uf!“, pa da ja mogu neprimećeno izaći iz zamka, tako što ću preći preko njegovog prostrtog i obeznanjenog

tela. Ali umesto toga, njegovo obeznanjeno telo sada me juri niz hodnik i na sav glas urla želeći da mi pusti krv.

Proleteo sam kroz vrata Lisine sobe i zalupio ih za sobom, pripremajući se da dočekam udarac u njih.

„Šta kog đavola?“ Lisa je sedela u krevetu, a svileni čaršavi su skliznuli s njenog nagog tela kao voda.

„Ovaj...“ Alen je tresnuo u vrata takvom silinom da mi je vazduh izleteo iz pluća i pete su mi proklizale po podnim pločicama. Štos je u tome da nikada ne treba odmah krenuti da navlačiš rezu. Nećeš je lepo uhvatiti, pa će te vrata opaučiti pravo u lice. Valja sačekati gruvanje; kada se s tim završi, namakni rezu dok se onaj drugi diže s poda. Alen se pokazao zabrinjavajuće hitrim pri dizanju na noge, tako da sam ja skoro progutao kvaku uprkos svim predostrožnostima.

„Džale!“ Lisa je sada već ustala iz kreveta, odevena samo u igru senki i svetlosti koja je dopirala kroz kapke. Pruge joj lepo stoje. Slađa je od svoje starije sestre, oštrijia od svoje mlađe sestre. Poželeo sam je čak i tada, iako njenog ubilački nastrojenog brata zadržava samo palac hrastovine, a izgledi da ću pobeći svakim trenom sve više kopne.

Otrčao sam do najvećeg prozora i rastvorio kapke. „Izvi-ni se bratu u moje ime.“ Proturio sam nogu kroz prozor. „Nisam ga prepoznao, ili već tako nešto...“ Vrata su se zatresla kada je Alen opet grunuo u njih.

„Alen?“ Lisi je pošlo za rukom da istovremeno deluje besno na mene i prestravljeno.

Nisam zastao da joj odgovorim, već sam skočio u žbunje, koje je srećom bilo mirisno a ne trnovito. Skakanje u trnje može da dovede do golemog jada.

Doskok je uvek bitan. Često padam s visine i nije bitno kako počneš, već kako završiš. U ovom slučaju, doskočio sam vrlo usaglašeno, tako da su mi pete dotakle dupe a brada

kolena, pola žbuna mi je uletelo u nos a vazduh mi je izleteo iz pluća, ali ništa nisam slomio. Nekako sam se uspravio, pa zašepao prema baštenskom zidu, boreći se da povratim dah i nadajući se da je posluga prezauzeta jutarnjim poslovima da bi bila spremna da me juri.

Potrčao sam preko svećanih vrtova, kroz začinsku baštu, pa presekao kroz silne četvrtaste leje žalfije i trouglaste zasa-de majčine dušice i čega već. Negde u kući pas je zalajao, što me je prilično uplašilo. Uglavnom odlično trčim. Kada se userem od straha, nema mi premca. Pre dve godine, tokom „pograničnog incidenta“ sa Skoronom, pobegao sam od patrole Tevtonaca, pri čemu su petorica bila na ogromnim ratnim atovima. Ljudi pod mojim zapovedništvom nisu ni mrđnuli, pošto nisam izdao nikakva naređenja. Mišljenja sam da je prilikom bežanja bitno ne koliko brzo bežiš već da si brži makar od nekoga. Nažalost, moji momci se nisu pokazali, pa Skoronce nisu ni usporili, te je zbog toga jadni Džal bežao glavom bez obzira iako mu je bilo jedva dvadeset mlađanih leta i čekao ga je poduži spisak stvari koje u životu treba da uradi – a pri vrhu spiska je bilo sve ono što treba da uradi sa sestrama De Vir, dok umiranje na skoronskom koplju nije bilo čak ni na prvoj stranici. Bilo kako bilo, pogranično područje nije zgodno da ratni atovi mogu da protegnu noge, a ja sam održavao rastojanje između nas tako što sam strmoglavom brzinom jurio kroz kamenjar. Bez ikakvog upozorenja, zatekao sam se kako ulećem u žučnu bitku između mnogo većeg odreda skoronskih neredovnih vojnika i družine lako naoružane prethodnice vojnih snaga Crvene Krajine, ispred kojih sam i otišao u izvidnicu. Uleteo sam u sve to, mlatarajući mačem potpuno zaslepljen strahom dok sam pokušavao da pobeegnem, a kada se prašina slegla i krv prestala da štrcka, otkrio sam da sam postao glavni junak,

jer sam skršio neprijateljski otpor u hrabrom napadu, tokom kojeg očito nisam mario za svoju bezbednost.

Evo u čemu je stvar: hrabrost može da se iskaže kada osoba pregazi jedan strah dok zapravo u potaji beži od većeg užasa. A oni čiji je najveći užas da ih drugi smatraju kukavicom – uvek su hrabri. S druge strane, ja jesam kukavica. Ali uz malo sreće, pomoću blistavog osmeha i sposobnosti da slažem čim zinem, uspelo mi je iznenađujuće dobro da ispadam junak i da uglavnom zavaravam većinu sveta.

Zid De Virovih bio je visok i delovao je opasno, ali nas dvojica smo stari prijatelji: poznajem njegove krivine i slabosti koliko i obline Lise, Šaral i Miše. Oduvek sam bio opsednut najboljim putevima za bekstvo.

Većina prepreka služi da ne da sirotinji da uđe, a ne da brani bogatašima da izlaze. Skočio sam na jedno bure za kišnicu, pa na krov baštenske kućice i skočio ka zidu. Zubi su mi škljocali za petama dok sam se verao preko zida. Držao sam se vrhovima prstiju pre nego što sam skočio. Stresao sam se od olakšanja kada se ker setio da zalaje pa od besa zagrebao skačući sa suprotne strane zida. Zver je trčala ne puštajući ni glasa, pa me je skoro šćepala. Kerovi koji ne laju sklone su da ubiju. Što ima više buke i besa, to je životinja manje ubilački nastrojena. Isto važi i za ljude. Što se mene tiče, ja se sastojim od devet desetina hvalisanja i jedne desetine alavosti i za sada ni mrvice krvoločnosti.

Doskočio sam na ulicu, ovoga puta lakše, slobodan kao ptica na grani i ako već ne mirisan kao ruža, makar sam mirisao na začinsko bilje. Alen je muka za neki drugi dan. Može slobodno da stane u red. A taj red je dugačak i na čelu mu je Meres Alus, sa desetak menica u rukama, obećanja i potpisanih računa nažvrljanih u pijanstvu po svilenom donjem vešu raznih kurvi. Ustao sam, protegao se i oslušnuo

kako se pas buni i žali iza zida. Biće mi potreban viši bedem da bih zaustavio Meresove siledžije.

Kraljevski drum se protezao preda mnom, sav u senkama. Na Kraljevskom drumu varoške kuće vlastelinskih porodica nadmeću se s razmetljivošću vila bogatih trgovaca, novostecheno bogatstvo pokušava da sija blistavije od starog. Malo je tako lepih ulica u gradu Vermilionu.

„Vodite ga do kapije! Uhvatio je miris.“ Glasovi u vrtu.

„Ovamo, Plutone! Ovamo!“

To ne zvuči dobro. Potrčao sam prema palati tako da su se pacovi i skupljači balege koji su išli svojim poslom razbežali, a zora je jurcala za mojim petama, streljajući me u leđa crvenim kopljima.

DVA

Vermilionska palata je golemo zdanje koje se sastoji od zgrada odvojenih bedemima, izvrsno uređenih vrtova, odvojenih zamkova za članove šire porodice i naposljetku središnje palate, ogromne kamene građevine u kojoj već pokolenjima stoluju kraljevi Crvene Krajine. Sve je to ukrašeno mermernim kipovima koje je umeće milanskih vajara učinilo iznenađujuće životnim, a čovek posvećen tom poslu verovatno bi mogao da sa zidova sastruže dovoljno zlata da postane bogatiji od Kreza. Moja baba sve to strasno mrzi. Bila bi najsrećnija da je iza stotinu stopa debelih granitnih bedema, sa šiljcima na koje su nabijene glave njenih neprijatelja.

Ali čak ni u najdekadentniju palatu ne može da se uđe bez nekakvog protokola. Provukao sam se kroz Vidarsku kapiju, usput dobacivši stražaru jednu srebrnu krunu.

„Opet su te odredili za ranu stražu, Melhare.“ Trudim se da znam kako se stražari zovu. Oni me i dalje doživljavaju kao junaka Aralskog prolaza, a korisno je da su čuvari kapija na tvojoj strani kada ti se život sastoji od tako velike mreže laži, kao što je slučaj s mojim životom.

„Jašta, prinče Džale. Kano što kažu, kuj radi najbolje, taj radi najviše.“

„Živa istina.“ Nisam imao predstave šta je rekao, ali moj lažni smeh zvuči čak i bolje od mog pravog smeha, a devet desetina popularnosti sastoji se od umeća uveseljavanja posluge. „Srediću da neko od one lenje kopiladi preuzme smenu.“ Klimnuo sam prema sjaju fenjera koji je dopirao kroz procep ispod vrata stražarnice pa prošao kroz kapiju dok ju je Melhar otvarao.

Ušavši unutra, pošao sam pravo ka Romanskoj dvorani. Budući kraljičin treći sin, otac je bio rukopoložen u Romanskoj dvorani, velelepnom vatikanskom zdanju koje je za kardinala Paračeka saznao lično papin zanatlija ko zna kada. Baba ne haje mnogo za Hrista i njegov krst, mada ponavlja šta treba prilikom proslava i izgleda kao da to ozbiljno misli. Još manje haje za Romu, a nimalo ne haje za papu koja sada stoluje tamo – sveta krava, tako je zove.

Pošto sam očev treći sin, meni sleduje šupalj nos do oči-ju. Oda je u Romanskoj dvorani, neželjeno nameštenje u Severnoj armiji, koje mi nije donelo čak ni zapovednički čin u konjici, pošto je severna granica previše brdovita za konje. Skoron je razmestio konjicu po granici, ali baba je zaključila da je njihova tvrdoglavost zapravo mana koju bi Crvena Krajina trebalo da iskoristi, a ne ludost koju bi trebalo da i mi sledimo. Kao što imam običaj da kažem, žene i rat nikako ne idu jedno s drugim. Trebalo bi da slamam srca na belom atu, oklopljen za turnir. Ali ne, ona matora veštica me je naterala da se šunjam po planinskim vrtovima trudeći se da me skoronski seljaci pritom ne ubiju.

Ušao sam u Dvoranu – zapravo skup hodnika, soba za sastanke, jedne balske dvorane, kuhinje, konjušnica i sprata s beskrajnim nizom spavaćih soba – na zapadna vrata,

namenjena za služinčad i njima slične. Debeli Ned je bio na straži i to tako što je halebardu naslonio na zid.

„Nede!“

„Gospodaru Džale!“ Prenuo se iz sna, opasno blizu tome da prevrne stolicu i padne na leđa.

„Na mestu voljno.“ Namignuo sam mu i prošao pored njega. Debeli Ned zna da drži jezik za zubima i čuti o mojim izlascima. Poznaje me otkad sam bio malo čudovište koje je kinjilo mlađe prinčeve i princeze i ulizivalo se onima dovoljno velikim da me odalame po glavi. Tada je bio debeo. Sada kada mu se kosac primiče da poslednji put zamahne kosom, koža visi s njega, ali nadimak mu je ostao. Imena imaju svoju moć. „Princ“ mi vrlo dobro služi – to je nešto iza čega čovek može da se sakrije kada nahrupi nevolja, a „Džalan“ u sebi sadrži odjeke kralja Džalana od Crvene Krajine, imperatorove pesnice – iz vremena kada smo imali imperatora. Prinčevska titula i ime kao što je Džalan zrače svojom aurom, dovoljno da se ljudi pokolebaju – a nikada se nisam kolebao da li mi je tako nešto potrebno.

Skoro da sam stigao do svoje sobe.

„Džalane Kendete!“

Stao sam na dva koraka od balkona koji je vodio u moje odaje, prstiju spremnih za naredni korak, dok sam čizme nosio u ruci. Ni reč nisam rekao. Biskup ponekad zna da samo zaurla moje ime kada otkrije nekakav nasumični nestašluk. Ako ćemo pošteno, obično sam ja uzrok toga. Međutim, ovoga puta je gledao pravo u mene.

„Vidim te, Džalane Kendete, kako ti se koraci crne od greha dok se gmižući vraćaš u svoju jazbinu. Silazi ovamo!“

Okrenuo sam se, cereći se u znak izvinjenja. Crkveni ljudi vole da se kaješ i često uopšte nije bitno zbog čega se kaješ. U ovom slučaju, kajao sam se zato što sam bio uhvaćen.

„I ja vama želim dobro jutro, vaša ekselencijo.“ Sakrio sam čizme iza leđa i razmetljivo pošao prema njemu, kao da sam sve vreme to i nameravao.

„Njegova eminencija mi je naložila da do drugog zvona tebe i tvoju braću predstavim prestolu.“ Biskup Jakov se namrštio na mene, a obrazi su mu se sivali od neobrijanih čekinja kao da su i njega u neko nečastivo doba izbacili iz kreveta, premda možda u njegovom slučaju za to nije bilo odgovorno dražesno stopalo Lise de Vir.

„Otac je to naložio?“ On sinoć ništa nije rekao za trpezom, a kardinal nije od ljudi sklonih da se iz kreveta dižu pre podneva, ma šta Sveto pismo govorilo o lenjosti. Lenjost nazivaju smrtnim grehom, ali po mom iskustvu zbog požude se upada u veće nevolje, a lenjost je greh samo kada te neko juri.

„Poruku je poslala kraljica.“ Biskup se namrgodio još više. On je sklon da sve zapovesti pripisuje ocu, pošto je on najviši, premda najmanje poletan predstavnik crkve u Crvenoj Krajini. Baba je jednom primetila da je bila u iskušenju da kardinalski šešir stavi najbližem magarcu, ali otac je bio bliže i činilo se da je njega lakše vući za nos. „Martus i Darin su već otišli.“

Slegnuo sam ramenima. „I rodili su se pre mene.“ Još nisam oprostio tu uvredu svojoj starijoj braći. Zastao sam van njegovog domašaja, pošto je biskup najviše na svetu voleo da šamarima isteruje greh iz izvesnog zabludelog princa, pa sam krenuo gore. „Idem da se obučem.“

„Polazi smesta! Skoro da je vreme drugom zvonu, a tvoje kindurenje nikada ne traje manje od sat vremena.“

Ma koliko bih voleo da protivrečim matoroj budali, slučajno je ispalo da je u pravu, a ja sam dobro znao da ne valja kasniti kada Crvena Kraljica zove. Progutao sam podrugljivi

kez i žurno prošao pored njega. Bio sam u odeći koju sam nosio u svojim ponoćnim pustolovinama i premda je bila sasvim lepog kroja, somot se nije najbolje proveo tokom mog bekstva. Ipak, završiće posao. Baba bi svejedno svoje potomstvo najradije videla u bojnim oklopima s kojih se sliva krv, pa mi blatnjave mrlje tu i tamo po odeći možda zasluže malo odobravanja.

TRI

Nisam stigao na vreme u prestonu dvoranu i odjeci drugog zvona već su zamirali kad sam stigao do bronzanih vrata, ogromnog čuda koje je izgledalo kao da mu tu nije mesto, rukom nekog mog dalekog i krvoločnog rođaka ukradenog iz neke još veličanstvenije palate. Stražari su me odmerili pogledom kao da sam ptičji izmet koji je nezvan uleteo kroz neki visoki prozor i pljusnuo pred njih.

„Princ Džalan.“ Mahnuo sam im da ih požurim. „Možda ste čuli za mene? *Jesam* pozvan.“

Bez ikakvog odgovora na moje reči, najveći među njima, pravi orijaš u oklopu boje bronzne oblivenne plamenom i sa grimiznom perjanicom na kalpaku, otvorio je levo krilo tek toliko da mogu da prođem. Moj pohod da se sprijateljim sa svim stražarima u palati nikada nije stigao do babinih probranih ljudi; oni previše drže do sebe da bi pristali na to. Takođe su predobro plaćeni da bi ih zadivila moja velikodušnost, a možda su ih u svakom slučaju i upozorili na mene.

Ušunjabo sam se nenajavljen i požurio preko prostranog mermernog poda, po kojem su moji koraci odjekivali.

Prestona dvorana mi se nikada nije dopadala. Ne zbog njene visoke i zasvođene tavanice, niti istorije prikazane u zloslutnom kamenu, koja u nas zuri sa svakog zida – već zato što odatle nema bekstva. Stražari, stražari i još stražara, skupa s punom pažnjom one grozne starice koja tvrdi da je moja baba.

Pošao sam prema mojih devetoro braće i rođaka. Izgleda da je ovaj prijem predviđen isključivo za kraljevske unuke: devet mladih prinčeva i onu jednu princezu Crvene Krajine. Po pravu bi trebalo da sam deseti u redu za presto, nakon moja dva strica, njihovih sinova i mog oca i starije braće, ali matora veštica koja poslednjih četrdeset godina zadnjicom greje tu stolicu drugačije zamišlja nasledni red. Rođaka Sera, kojoj mesec dana nedostaje do osamnaestog rođendana i u sebi nema ni mrvicu onoga što čini jednu princezu, šta god to bilo, zapravo je zenica oka Crvene Kraljice. Neću da lažem, rođaka Sera ima više nego nekoliko mrvica onoga što čoveku krade pamet i u skladu s tim drage volje bih zanemario uobičajena gledišta o tome šta bi rođaci trebalo, a šta ne bi trebalo da rade. Štaviše, nekoliko puta sam pokušao da ih zanemarim, ali Sera može da se pohvali opakim desnim krošeom i sklonošću da šutira čoveka u najosetljiviji deo tela. Danas je došla u nekakvoj konjaničkoj odeći od svetlosmeđe tkanine i prevrnutе kože, koja je delovala primerenije lovištu nego dvoru. Ali, majku mu, što je dobro izgledala.

Provukao sam se pored nje i progurao između moje braće, koja su stajala pri čelu grupe. Pristojno sam krupan i dovoljno visok da većina sveta zastane kada me pogleda, ali obično ne volim da stojim pored Martusa i Darina. Naspram njih delujem sitno i pošto me ništa ne odvaja od njih – svi smo iste tamnozlatne kose i zelenkastih očiju – mene pomi-nju kao „malog“. To mi se ne dopada. Ali u ovoj prilici sam

bio spreman da pređem preko toga. Nije me obuzela strepnja samo stoga što sam se našao u prestonoj dvorani. Čak ni zbog toga što me je baba gledala s istaknutim neodobravanjem. Strepeo sam od slepe žene. Od nje sam prestravljen.

Prvi put sam je video kada su me na peti rođendan doveli pred presto, na moj imendan, tako da sam stajao između Martusa i Darina, odevenih u najlepšu odeću, koju nose kada idu u crkvu, dok je otac stavio svoj kardinalski šešir i bio trezan iako je sunce prošlo zenit, moja majka bila u svili i biserju a obruč oko nas obrazovala gomila crkvenih lica i dvorjanki. Crvena Kraljica je sedela u svojoj ogromnoj stolici, naginjući se ka nama i grmeći nešto o dedi svog dede, Džalanu, pesnici imperatorovoj, ali ništa od svega toga ja nisam čuo – jer sam video *nju*. Jedna drevna žena, toliko stara da mi se utroba prevrnula kada sam je ugledao. Čučala je u senci prestola, toliko pogrbljena da se ne bi ni videla kad bi je neko pogledao postrance. Lice joj je bilo kao hartija nakvašena pa ostavljena da se osuši, usne sivkasta crta a jagodice oštre. U prnjama i ritama, nije joj bilo mesto u toj prestonoj dvorani i nikako nije stajala u saglasju s kitnjastom odećom, stražarima u plamenom oblivenoj bronzi i blistavom svitom koja je došla da gleda dodelu mog imena. Babuskera se nije mrdala; skoro da je bila samo varka svetlosti, odbačeni plašt, opsenja obrisa i seni.

„...Džalane?“ Crvena Kraljica je prestala sa svojom litanijom da bi postavila pitanje.

Odgovorio sam ćutanjem, otrgnuvši pogled sa stvorenja pored nje.

„Pa?“ Baba je svu svoju pažnju usredsredila u oštricu uperenu u mene.

I dalje sam ćtao. Martus me je munuo toliko jako da su mi rebra zaškrípala. Nije pomoglo. Hteo sam da opet

pogledam onu staricu. Da li je i dalje tamo? Da li se pomerila čim sam sklonio pogled s nje? Zamišljao sam kako se kreće – hitro kao pauk. Utroba mi se vezala u čvor.

„Dete, prihvataš li dužnost koju sam ti poverila?“, upitala je baba, pokušavajući da bude nežna.

Pogled mi je opet poleteo ka babuskeri. I dalje je bila tamo, istovetna kao maločas, lica napola okrenutog od mene i pogleda usredsređenog na moju babu. Isprva nisam primećio njeno oko, ali sada mi je obuzelo pažnju. Jedna mačka u Dvorani ima takvo oko. Mlečnobelo. Skoro biserno. Moja dadilja je rekla da je to oko slepo, ali meni se činilo kao da to oko vidi više od onog drugog.

„Šta je s tim malim? Je li prostodušan?“ Babino nezadovoljstvo pronelo se dvorom, stišavajući mrmljanje dvorjana.

Nisam mogao da skrenem pogled. Stajao sam i preznojavao se. Jedva sam se suzdržavao da se ne pomokrim. Bio sam toliko prestravljen da nisam mogao ni da beknem, čak ni da slažem. Bio sam toliko prestravljen da nisam mogao ništa osim da se preznojavam i da netremice gledam onu staricu.

Kada se pomerila, skoro da sam vrisnuo i dao se u beg. Ali umesto toga, otelo mi se skvičanje. „Ne-ne vidite je?“

Kao da se krišom pokrenula. Isprva toliko sporo da sam morao da je uporedim s njenom pozadinom kako bih bio siguran da to nisam umislio. A onda se ubrzala, vešto i sigurno. Okrenula je ono grozno lice prema meni, jednog oka mračnog a drugog mlečnobelog i bisernog. Odjednom me je spopala vrućina, kao da su sva ognjišta buknila ujedno, pomahnitala usred lepog i toplog letnjeg dana, tako da plamen skače kroz gvozdene rešetke kao da najviše na svetu želi da se nađe među nama.

Bila je visoka. Sada sam to video, da je pogrbljena ali visoka. I mršava, kost i koža.

„Zar je ne vidite?“ Reči su mi prerasle u vrisak i uperio sam prst u nju dok je kretala ka meni, pružajući belu šaku.

„Koga?“ Darin je stajao pored mene, devetogodišnjak previše odrastao za takve budalaštine.

Ostao sam bez glasa da mu odgovorim. Žena sa obnevidelim okom položila je svoju usahlu šaku preko moje. Nasmešila mi se, a lice joj se izvitoperilo na neki ružan način, kao da se crvi migolje jedan preko drugog. Nasmešila se, a ja sam pao.

Pao sam u neko vrelo mesto, u kojem je vladalo slepilo. „Lepsija“, tako je sutradan vidar rekao ocu, hronično stanje, ali to mi se nikada više nije desilo za skoro dvadeset godina koliko je prošlo od tada. Samo znam da sam pao i mislim da nikada nisam prestao da padam.

Baba je izgubila strpljenje i dodelila mi ime dok sam se ja koprcao i bacakao po podu. „Dovedite ga ponovo kada mu se glas promeni“, rekla je.

I to je bilo to sledećih osam godina. U prestonu dvoranu sam se vratio kada mi je bilo trinaest godina, da me predstave babi pre proslave Saturnalija usred ljute zime osamdeset devete godine. Tom prilikom i svim ostalim prilikama sledio sam primer svih ostalih i pretvarao se da ne vidim onu ženu sa slepim okom. Možda je oni zaista ne vide, pošto su Martus i Darin preglupi da glume, a uz to i loše lažu, a oči im ni u jednom trenutku nisu ni trepnule ka njoj. Možda sam ja jedini koji je vidi kada prstima zadobuje po ramenu Crvene Kraljice. Teško je ne gledati kada znaš da ne bi trebalo da gledaš. Kao ženski izrez, kada su grudi pribijene i uzdignute da bi se bolje videle, a jedan princ ne bi smeo da obraća pažnju na to, niti da skreće pogled. Daleko se više trudim da ne primećujem ženu sa slepim okom i to mi uglavnom polazi za rukom – iako me baba povremeno čudno gleda.

U svakom slučaju, tog jutra – dok sam se preznojavao u odeći koju sam nosio sinoć, ukrašenoj polovinom vrta De Virovih – ni najmanje mi nije smetalo da budem uglavljen između moje orijaške braće i da budem „mali“, kojeg je lako zanemariti. Iskren da budem, sasvim lepo mogu da živim bez pažnje bilo Crvene Kraljice bilo njene neme sestre.

Stajali smo tako još deset minuta, uglavnom ćutke. Neki prinčevi su zevali, drugi su se meškoljili s noge na nogu ili me zajedljivo gledali. Zaista pokušavam da sprečim da moje pustolovine i nezgode mute spokojne dvorske vode. Nije pametno da sereš tamo gde jedeš, a osim toga – teško je kriti se iza položaja ako je osoba koju si uvredio takođe princ. Svejedno, tokom godina sam mojim rođacima davao vrlo malo razloga da me vole.

Crvena Kraljica je napokon ušla u prestonu dvoranu, bez pompe ali praćena stražom. Olakšanje je bilo tek trenutno – žena slepog oka ušla je za njom i premda sam se ja munjevito okrenuo, primetila je da sam je video. Kraljica je sela na presto a stražari su se postavili duž zidova. Jedini prisutan komornik – Mantal Druz, čini mi se – nelagodno je stajao između kraljevskog potomstva i naše suverenke, a prestonom dvoranom je opet zavladao muk.

Gledao sam babu i, uz malo napora, izbegavao da mi pogled sklizne ka beloj i usahloj šaci koja je počivala iza njene glave na naslonu prestola. Tokom godina sam čuo brojne glasine o babinoj tajnoj savetnici, staroj i napola ludoj ženi, koju negde kriju – i zovu je Mučaljiva Sestra. Ali meni se činilo da jedino ja znam kako je ona svakoga dana uz Crvenu Kraljicu. Pogledi drugih ljudi kao da je izbegavaju upravo onoliko koliko bih ja voleo da je moj pogled izbegava.

Crvena Kraljica se nakašljala. U krčmama širom Vermiliona priča se da je moja baba nekada bila zgodna žena,

premda čudovišno visoka. Srcolomka koja je privlačila prosc diljem Slomljenog carstva, pa čak i šire. Meni je njeno lice bilo surovo, sirovo, a koža zategnuta i kao oprljena, ali i dalje su se na njoj videle bore, kao na zgužvanom pergamentu. Mora da ima bar sedamdeset godina, ali niko joj ne bi dao više od pedeset. Njena tamna kosa, bez ijedne sede vlasi, još se crveni kada je svetlost obasja. Ali bila ona zgodna ili ne, nema tog čoveka kojeg petlja ne bi izdala od njenog pogleda. Oči su joj hladnokrvni opiljci kremenja. A ta ratnička kraljica ne nosi krunu, oh ne. Sedi bezmalo progutana odorom crne i skerletne boje, a kovrdže zalizane unazad drži joj tek najtanji mogući zlatni obruč.

„Deca moje dece.“ Babine reči bile su toliko bremenite razočaranjem da si mogao da ga osetiš kako pruža ruke da te zadavi. Odmahnula je glavom kao da smo svi mi bili samo opit u konjogojstvu koji je žalosno skrenuo s puta. „A čujem da neki od vas kote nove prinčeve i princeze.“

„Da, m...“

„Besposleni, brojni i kotite bundžije.“ Baba je prešla preko objave rođaka Rolanda pre nego što je on stigao i da se nakostreši. Osmeh mu je zamro usred one njegove glupave bradurine, koju uzgaja da bi ljudi makar posumnjali da ispod nje ima pravu bradu. „Mračna vremena su pred nama, a ova država mora da bude tvrđava. Prošlo je vreme da budete deca. Moja krv teče u svima vama, premda se istanjila. I vi ima da budete vojnici u predstojećem ratu.“

Martus je na to frknuo, premda dovoljno tiho da to prođe neprimećeno. Martus je dobio nameštenje u teškoj konjici i suđeno mu je da postane vitez-general, zapovednik elite Crvene Krajine. Crvena Kraljica je pre pet godina u naletu ludila bezmalo ukinula tu jedinicu. Stoleća tradicije, časti i izvrsnosti preorao je hir jedne starice. Sada ćemo svi

biti vojnici koji u bitku hrle na nogama, kopajući rovove i beskrajno vežbajući mehaničku taktiku koju svaki seljak može da savlada i zahvaljujući kojoj princ nije ništa bolji od čistača nokšira.

„...veći dušmanin. Vreme je da se prevaziđu zamisli o ispraznim osvajanjima i prikupe...“

Prenuo sam se iz gađenja i zatekao babu kako i dalje melje o ratu. Nije posredi to da ja nešto preterano marim za čast. Sve te viteške gluposti opterećuju čoveka i svako razuman će ih odbaciti istog trena kada bude morao da se da u beg – ali posredi je kako to izgleda, kakva je forma. Biti u jednoj od tri konjičke jedinice, zaslužiti mamuze i držati tri jurišna ata u gradskoj kasarni... to je rođenjem stečeno pravo svih mladih velmoža otkako je sveta i veka. Majku mu, hteo sam svoje nameštenje. Hteo sam da uđem u oficirsku menzu, da raspredam lovačke priče za zadimljenim stolovima u *Konarf*u i da jašem Kraljevskim drumom noseći steg Crvenog koplja ili Gvoždenog kopita, s dugom kosom i nakostrešenim brkovima konjanika i pastuvom među nogama. Kada si deseti u naslednom redu za presto, možeš da se uvučeš u nimalo zanemarljiv broj spavaćih odaja, ali ako čovek odene skerletni plašt konjanika Crvene Krajine i obuhvati nogama bojnog ata, malo je valjanih gospi koje u odgovor na njegov blistavi osmeh neće raširiti noge.

Krajičkom oka video sam da se žena slepog oka pomerila, tako mi remeteći sanjarenje i suzbijajući sve misli o jahanju svake vrste.

„...spaljivanje svih mrtvih. Kremacija će biti obavezna i za velmože i za običan svet, a Roma može da se nosi...“

Opet to. Matora kokoška već godinu dana zvoca o pogrebnim običajima. Kao da ljudi mojih godina daju pišljiva boba za tako nešto! Postala je opsednuta pomorskim

pričama, strašnim pripovestima s Utopljenih ostrva, bun-
canjem kaljavih pijanaca iz Kenske Krajine. Ljudi se već
sahranjuju okovani – dobro železo se trači zbog sujeverja – a
sada ni lanci nisu dovoljni? Tela moraju da se spaljuju? Pa, to
se crkvi neće dopasti. Poremetiće im planove za Sudnji dan,
kada bi trebalo da se svi dignemo iz grobova i obuhvatimo
jedni druge blatnjavim zagrljajem. Ali koga je pa briga za to?
Zaista? Gledao sam kako jutarnja svetlost klizi po zidovima
visoko iznad mene i pokušavao da zamislim Lizu onako
kako sam je jutros ostavio, odevenu u sjaj, senku i ništa više.

„Uvedite svedoka!“ Komornikov glas je bio takav da bi
smrtna presuda zvučala dosadno.

Ušla su četvorica gardista vodeći između sebe jednog
nubanskog ratnika, izbrazdanog ožiljcima i visokog, s lisiči-
nama i negvama na rukama i nogama, tako da su lanci koji
su ih spajali bili provučeni kroz gvozdenu alku na pojasu
oko njegovog struka. To mi je pobudilo zanimanje. Veći
deo mladosti protraćio sam kladeći se oko borilačkih jama
u Latinskoj četvrti, a nameravao sam da tako protraćim i
veći deo preostalog života. Oduvek sam uživao u dobroj
borbi i zdravoj dozi krvoprolića, sve dok nisam *ja* taj koji
dobija batine niti se *moja* krv proliva. U *Gordovim jamama*
ili *Krvavim rupama* dole kod Merkanta možeš da prideš
dovoljno blizu da bi povremeno morao da brišeš krv sa vrha
čizme, a prilike za opklade su beskrajne. U poslednje vreme
sam čak tamo slao ljude pod mojim imenom. Kršne mom-
ke koje sam kupovao pravo s brodova trgovaca robljem iz
Maroka. Još se nije desilo da neki od njih potraje duže od
dve borbe, ali čak i izgubljena borba može da se isplati ako
znaš gde da se kladiš. Bilo kako bilo, Nubanac izgleda kao
da bi se isplatilo kladiti se na njega. Možda bih zahvalju-
jući njemu čak mogao da skinem Meresa Alusa s grbače i

ućutkam njegove dosadne zahteve da platim već popijenu rakiju i već pojebane kurve.

Jedan mršav melez, s dekorativnim aranžmanom nedostajućih zuba, pratio je Nubanca kako bi prevodio njegovo trabunjanje. Komornik je postavio pitanje ili dva, a čovek je odgovorio uobičajenim glupostima o mrtvima koji se dižu iz afričkog peska, ovoga puta kiteći te priče tako da je ispalo kao da je mrtvaca bilo za omanju legiju. Nema sumnje da se nadao da će biti oslobođen ako se njegova priča pokaže dovoljno zabavnom. Lepo se potrudio i ubacio je i ponekog džina, čisto reda radi, premda ne uobičajene veseljake u satenskim šalvarama, što nude ispunjenje želja. Na kraju mi je došlo da zatapšem, ali po izrazu babinog lica reklo bi se da to ne bi bila najpametnija zamisao.

Za njim su usledile još dve hulje, obojica slično okovani, sa sve sumanutijim pričama. Gusar, jedan crnpuurst čovek ušiju pokidanih tamo gde su zlatne naušnice iščupane iz njih, ispredao je pripovest o mrtvačkim brodovima koji se dižu ispod pučine, sa posadama koje se sastoje od utopljenika. A Sloven je govorio o kostur-ljudima iz mogila sred travnatog mora. Drevni mrtvi odeveni u blede zlato i zagrobne ponude iz vremena još pre Graditelja. Ni jedan ni drugi nisu bili za jame. Gusar je delovao žilavo i nesumnjivo je navikao da se bori u skućenom prostoru, ali izgubio je prste s obe šake i godine mu ne idu u prilog. Sloven je bio krupan, ali trom. Neki ljudi se odlikuju posebnom nezgrapnošću koja se vidi u svakom njihovom pokretu. Opet sam počeo da sanjarim o Lizi. A onda o Lizi i Miši zajedno. A onda o Lizi, Miši i Šaral. Postalo je prilično zamršeno. Ali kada je još gardista ušlo u dvoranu vodeći četvrtog i poslednjeg od tih „svedoka“, baba je odjednom privukla svu moju pažnju. Jedan pogled na tog

čoveka bio je dovoljan da znam kako *Krvave rupe* neće znati šta ih je zadesilo. Našao sam svog novog borca!

Zatvorenik je visoko uzdignute glave kročio u prestonu dvoranu. Nadvisivao je četvoricu gardista oko sebe. Viđao sam više ljude, ali ne često. Viđao sam mišićavije ljude, ali retko. Čak sam povremeno viđao ljude krupnije po oba merila, ali ovaj Severnjak se nosio kao pravi ratnik. Možda ja nisam neki borac, ali umem da odmerim borca. Ušao je u dvoranu kao ubica, a kada su ga povukli da stane pred komornikom, zarežao je. *Zarežao*. Skoro da sam počeo da brojim zlatne krune koje će mi pasti šaka kada ga uvedem u jame!

„Snori ver Snagason, kupljen s robovlasničkog broda *Hedod*.“ Komornik nije mogao a da ne ustukne za korak i postavi svoj štap između njih dok je čitao iz beležaka. „Prodato u trgovinskoj razmeni u fjordu Hardanger.“ Vrhom prsta je prelazio niz svitak, mršteći se sve vreme. „Opiši događaje koje si ispričao našem zastupniku.“

Nisam imao predstave gde je to mesto, ali u Hardangeru očito odgajaju jake ljude. Trgovci robljem su tom čoveku odsekli veći deo kose, ali ono što je ostalo bilo je gusto i tako crno da se bezmalo plavelo. Mislio sam da su Severnjaci svetli. Ali tamno crvenilo po njegovom vratu i ramenima govorilo je da ne podnosi sunce baš najbolje. Crvenilo su sekli bezbrojni tragovi korbača – to mora da peče! Ipak, borilačke jame su stalno u senkama, pa će on znati da ceni makar taj deo mog plana za njega.

„Govori, čoveče.“ Baba se neposredno obratila tom ori-jašu. Ostavio je utisak čak i na nju.

Snori se okrenuo prema Crvenoj Kraljici i pogledao je tako da bi većina ljudi ostala bez očnih jabučica. Oči su mu

bile bledoplave. Makar je to u skladu s njegovim poreklom. To i ostaci krzna i fokinih koža koje je nosio, kao i severnjačke rune crnim i plavim mastilom utisnute oko njegovih mišica. Izgleda da je to bilo nekakvo neznabožačko pisanije, ali videli su se i čekić i sekira.

Baba je zaustila da opet progovori, ali Severnjak ju je pretekao, otimajući pažnju i napetost slušalaca za svoje reči.

„Sa Severa sam otišao iz Hardangera, ali to nije moj dom. U Hardangeru je voda mirna, padine zelene, prekrivene kozama i trešnjacima. Tamošnji svet nisu pravi Severnjaci.“

Glas mu je bio dubok a naglasak slab; oštrio je tupe glasove u rečima taman toliko da bude jasno kako mu je neki drugi jezik maternji. Obraćao se celoj prostoriji, iako je gledao kraljicu. Svoju priču je pripovedao s govorničkim umećem. Čuo sam da se priča kako je na Severu zima zapravo noć koja traje po tri meseca. Takve noći rađaju pripovedače.

„Moj dom je bio u Uliskindu, daleko na Gorkom ledu. Pričam svoju priču jer tog mesta i vremena više nema i žive samo u mom pamćenju. Hoću da utisnem ove stvari u vaše umove ne da bih im podario život, već da bih ih učinio stvarnim u vašim očima, da biste mogli da hodite među Undoretima, Decom Čekića, i da slušate o njihovom poslednjem boju.“

Ne znam kako mu je to pošlo za rukom, ali kada je obmotaog glas oko reči, Snori je izatkao svojevrсну magiju. Sav sam se naježio i đavo me odneo ako nisam poželeo da i ja budem Viking, da mlatim bradvom na drakaru koji plovi uz fjord Ulisk, dok se prolećni led mrvl pod kobilicom.

Kad bi on zastao da udahne, mene bi ta ludost prošla i smatrao bih se vrlo srećnim što sam na toplom i bezbedan u Crvenoj Krajini, ali dok je on govorio, vikinško srce je tuklo u grudima svih slušalaca, čak i u mojim.

„Severno od Uliskinda, mimo Jarlsonskih visoravni, počinje istinski led. Najtoplije leto će ga suzbiti za neku milju, ali čovek se tamo vrlo brzo nađe izdignut iznad tla na ledenom pokrivaču koji se nikada ne topi, ispresavijanom, slojevitom i drevnom. Undoreti tamo zalaze samo da bi trgovali s Inovenima, ljudima koji žive u snegu i po morskom ledu love foke. Inoveni nisu kao drugi ljudi, onako ušiveni u kožu foka, hraneći se salom kitova. Oni su... drugačiji.

Inoveni često trguju kljovama morževa, uljem dobijenim iz sala, zubima velikih ajkula, krznima belih medveda i kožama. Takođe imaju belokost izrezbarenu u češljeve, šila i oblička istinskih duhova leda.“

Kada se moja baba umetnula u tok njegove priče, zvučala je kao kreštava vrana koja pokušava da nadjača melodiju. Ipak, svaka joj čast na tome što je smogla snagu volje da progovori – ja sam zaboravio da se uopšte nalazim u prestonoj dvorani, bolnih nogu i željan kreveta dok zevam. Bio sam sa Snorijem i trgovao kovanim gvožđem i solju u zamenu za foke izrezbarene od kostiju kitova.

„Govori o mrtvima, Snagasone. Neka ovi lenji prinčevi spoznaju strah“, kazala mu je moja baba.

Tada sam to video. Najbrži mogući treptaj njegovih očiju prema ženi slepog oka. S vremenom sam shvatio da je opštepoznato da se Crvena Kraljica savetuje s Mučaljivom Sestrom. Ali kao i u slučaju većine tih „opštepoznatih“ saznanja, upućeni u njih tek s teškom mukom mogu da kažu odakle to znaju, premda su voljni da vrlo žučno brane njihovu verodostojnost. Na primer, opšte je poznato da vojvoda od Grasta privodi dečake u postelju. Tu sam buvu pustio nakon što me je ošamario jer sam izneo nedoličan predlog njegovoj sestri – prsatoj devojčuri koja je takođe imala da iznese prilično nedoličnih predloga. Ta prljava kleveta je

zaživela i sve od tada ja s velikim uživanjem branim njegovu čast od gorljivih sagovornika koji su za to „saznali iz verodostojnog izvora“. Opšte je poznato da vojvoda od Grasta guzi dečake u osami svog zamka, opšte je poznato da Crvena Kraljica u najvišoj svojoj kuli baca zabranjene čini, opšte je poznato da je Mučaljiva Sestra, grdna veštica što se krije iza mnogih zala koja muče carstvo, u šaci Crvene Kraljice – ili obratno. Ali dok je ovaj severnjački grubijan nije pogledao, u životu nisam sreo nijednu osobu da je zaista videla ženu slepog oka koja je uvek pored moje babe.

Bilo da ga je ubedio slepi pogled Mučaljive Sestre ili zapo-vest Crvene Kraljice, Snori ver Snagason je pognuo glavu i progovorio o mrtvima.

„Po Jarlsonskim visoravnima lutaju zaleđeni mrtvaci. Plemena leševa, crna od studeni, teturaju se u povorkama, izgubljena u kovitlacima frostrala. Kažu da ih prate mamuti, mrtve zveri oslobođene iz ledenih litica koje su ih krile daleko na severu, još pre nego što je Odin ljudima darivao kletvu govora. Ne zna se koliko ih je, ali mnogobrojni su.

Kada se dveri Niflhejma otvore da puste zimu i dah ledenih divova zakovitla Severom, mrtvi dolaze s njim, otimajući sve koji mogu da se pridruže njihovim redovima. Ponekad samotne trgovce ili ribare što su se nasukali na neznane obale. Ponekad preko ledenih mostova prelaze fjordove i otimaju cela sela.“

Baba je ustala sa svog prestola i dvadeset šaka u oklopnim rukavicama spustilo se na balčake. „A kako je došlo do toga da si preda mnom u okovima, Snori ver Snagasone?“

„Mislili smo da nam pretnja dolazi sa severa, sa visoravni i Gorkog leda.“ Odmahnuo je glavom. „Kada su u gluvo doba noći brodovi uplovili u Ulisk, crnih jedara i ćutke, mi smo spavali, a naši stražari su motrili na sever,

pazeći na smrznute mrtvace. Pljačkaši su prešli Tiho more i napali Undorete. Ljudi s Utopljenih ostrva banuli su među nas. Neki živi, a neki leševi sačuvani od truleži, ali i drugi stvorovi – poluljudi iz bretonskih močvara, žderači leševa, strvožderi s otrovnim strelicama koje kradu čoveku snagu i čine ga bespomoćnim kao da je novorođenče.

Sven Slomiveslo je navodio njihove brodove. Sven i druge Hardase. Da nije bilo njihove nevere, Ostrvljanima nikada ne bi pošlo za rukom da po noći plove uz Ulisk. Čak i po danu bi ostali bez brodova.“ Snorijeve šake sklopile su se u ogromne pesnice i mišići po njegovim ramenima zaigrali su, zazivajući nasilje. „Slomiveslo je kao deo isplate prihvatio dvadeset okovanih ratnika. Prodao nas je u fjordu Hardanger. Trgovac, inače iz Lučkih kraljevstava, nameravao je da nas preproda u Africi, nakon što kao veslači preteramo njegov tovar na jug. Tvoj zastupnik me je kupio u Kordobi, u luci Albus.“

Baba mora da je nadaleko tragala za tim pričama – u Crvenoj Krajini ne postoji običaj držanja robova, a znao sam i da ona ne gleda blagonaklono na tu trgovinu.

„A ostali?“, upitala je baba, prolazeći pored njega, ali tako da ne može da je dohvati, naizgled se zaputivši ka meni. „Oni koje tvoj zemljak nije uzeo za sebe?“

Snori je zurio u prazan presto, a onda se zagledao pravo u ženu slepog oka. „Mnogi su ubijeni. Ležao sam otrovan i gledao kako strvožderi nasrću na moju ženu. Gledao sam Utopljenike kako jure moju decu i nisam mogao ni glavu da okrenem da bih ispratio njihov beg. Ostrvljani su se na svoje brodove vratili noseći crvene mačeve. Zarobljenici su odvedeni.“ Zastao je, pa se namrštio i odmahnuo glavom. „Sven Slomiveslo mi je ispričao... priče. Slomiveslu bi se jezik iščaošio od istine... ali kazao je da Ostrvljani nameravaju

da odvedu zarobljenike da prekopavaju Gorki led. Vojska Olafa Rikesona već je tamo. Slomiveslo je rekao da su Ostrvljani poslati da ih oslobode.“

„Vojska?“ Baba je sada stajala skoro dovoljno blizu da me dodirne. Čudovište od žene, viša od mene – a ja sam viši od šest stopa – i verovatno dovoljno snažna da mi polomi kičmu preko kolena. „Ko je taj Rikeson?“

Severnjak je na to izvio obrvu, kao da bi svaki vladar trebalo da zna bednu istoriju njegovih smrznutih pustara. „Olaf Rikeson je pošao na sever prvog leta vladavine cara Orina III. Sage kažu da je nameravao da odagna divove iz Jotunhejma i sa sobom je nosio ključ njihovih dveri. Trezvenije istorije kažu da je njegov cilj možda bio da samo pripoji Inovene carstvu. Šta god da je prava istina, zapisi su saglasni da je sa sobom poveo hiljadu ili više ljudi, možda čak i deset hiljada.“ Snori je slegnuo ramenima i okrenuo se od Mučaljive Sestre da pogleda babu pravo u lice. Hrabriji je čovek od mene – premda to i nije veliko postignuće – ja tom stvorenju ne bih okretao leđa. „Rikeson je mislio da ima Odinov blagoslov, ali dah divova svejedno se zakovitlao i jednog letnjeg dana svaki ratnik u njegovoj vojsci smrzao se na mestu i snegovi su ih pokopali.

Slomiveslo kaže da oni oteti iz Uliskinda iskopavaju mrtve. Oslobađaju ih iz leđa.“

Baba se šetala pred nama. Martus, moja malenkost, Darin, rođak Roland sa svojom glupom bradom, Rotus, vitak i turoban, neoženjen u tridesetoj, bistar kao blato i opsednut čitanjem – i to istorijskih knjiga! Zastala je kod Rotusa, još jednog od njenih miljenika i trećeg u naslednom redu – mada je i dalje delovalo da će ona presto dati rođaci Seri radije nego njemu. „A zašto, Snagasone? Ko je poslao

te snage na takav zadatak?“ Pogledala je Rotusa u oči, kao da bi jedino on od svih nas umeo da ceni odgovor.

Orijaš je zastao. Severnjacima je teško da preblede, ali kunem se da je njemu pošlo za rukom. „Mrtvi Kralj, gospo.“

Stražar je krenuo da ga udari, ne znam da li zbog nepri-
ličnog obraćanja ili zato što joj se rugao glupim pričama. Baba je zaustavila tog čoveka samo podigavši jedan prst. „Mrtvi Kralj.“ Polako je ponovila te reči kao da one nekako utvrđuju njeno mišljenje. Možda ga je već spomenula, samo što ja nisam slušao.

Naravno, čuo sam šta se priča. Deca su počela da šire te priče kako bi plašila jedna drugu na Noć Svih svetih. Mrtvi Kralj će doći po tebe! Bu, bu, buu. Zaista moraš da budeš dete da bi se uplašio od toga. Svako ko zna koliko su Utopljena ostrva daleko i koliko nas kraljevstava deli od njih ne trudi se da mari za to. Sve i da te priče u sebi kriju neko jezgro istine, ne vidim zašto bi se ma koji ozbiljan gospodin preterano uzbuđivao oko gomile neznabožackih nekromanata koji se igraju matorim leševima na ono malo mokrih brda što je preostalo ostrvskim velmožama. Pa šta ako su zaista digli stotinu mrtvaca iz sanduka, da se koprcaju i svakim korakom ostaju bez parčadi mrtvog mesa? Deset oklopljenih konjanika pregazilo bi ih za pola sata bez ikakvih gubitaka, proklete im bile trule oči.

Bio sam umoran i nakrivo nasađen, mrzovoljan što moram da pola jutra provedem stojeći i slušajući tu litaniju gluposti. Da sam bio pijan, možda bih i rekao šta mi je bilo na pameti. Verovatno je dobro što nisam bio pijan, premda je Crvena Kraljica sasvim u stanju da me otrezni jednim pogledom.

Baba se okrenula i pogledala Severnjaka. „Valjano ispričano, Snori ver Snagasone. Neka te tvoja sekira vodi.“